

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/1359
Toplantı Tarihi/Sayısı : 25.12.2025/69
Karar Numarası : 2025/863
Başvuran : ...
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres :
Muhatap Kurum/Kişi : Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, sağlık hizmetine erişemediği, sosyal izolasyona uğradığı, telefon ve televizyon imkanlarından faydalanamadığına iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle;

a. Keskin Açık Ceza İnfaz Kurumunda bulunduğu dönemde 26/4/2024 tarihinde gerçekleştirilen rutin kan tarama testi sonucunda HIV pozitif olduğunu öğrendiğini,
b. Sonrasında karantina gerekçesiyle Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna gönderildiğini,
c. Açık ceza infaz kurumunda faydalanabildiği özel izin, televizyon ve telefon haklarının elinden alındığını,
ç. Kendisine hastalığı kapsamında hiçbir tedavi uygulanmadığını,
iddia etmektedir.

3. Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü (CTE) tarafından sunulan yazılı görüşte özetle;

a. Başvuranın 26/4/2024 tarihinde Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini,
b. 29/4/2024 tarihinde kurum hekimi tarafından gerçekleştirilen muayenesinde bulaşıcı hastalıklarla temas ve maruz kalma tanısıyla enfeksiyon hastalıkları polikliniğine sevkinin uygun görüldüğünü,
c. 8/5/2024 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniğinde gerçekleştirilen muayenesinde “*tetkikleri istenilen hasta için 3 hafta sonra poliklinik kontrolü uygundur*” bulgularının yer aldığını,
ç. 24/6/2024 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniğinde gerçekleştirilen muayenesinde “*Anti HBS (-) HBsAg (-) hastaya 0. 1. 6. aylarda 3 doz hepatit b aşısı önerilir. Anti HCV (-) HBV DNA (-) Anti HAVİg (-) olan hastaya 0.6. aylarda 2 doz Hepatit a aşısı*

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : http://www.tihek.gov.tr/

önerilir” bulgularının yer aldığını,

d. 5/7/2024 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniğinde gerçekleştirilen muayenesinde “*Hastanın mevcut ön tanısı nedeniyle bireysel kalmasını gerektirecek tıbbi bir gerekçe bulunmamaktadır. Hastanın kişisel eşyalarının hastaya özel olması uygundur. Mevcut etkene yönelik tedavisi ve takibi için bir üst merkeze ulaştırılması uygundur.*” görüşünün yer aldığını,

e. 12/7/2024 tarihinde Ankara Etlik Şehir Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniğinde gerçekleştirilen muayenesinde “*Hastanın tetkikleri istendi. Sonuçlarıyla 15 gün sonra kontrole çağrıldı*” notunun düşüldüğünü,

f. Başvuranın 20/8/2024 tarihinde Ankara Etlik Şehir Hastanesine sevk edildiği ve muayene sonucunda “*Hastaya reçete düzenlendiği, her gün ilacını düzenli kullanması gerektiği ve 1 ay sonrasına kontrole çağrıldığı*” notunun düşüldüğünü,

g. 1/8/2024 tarihli ve ... sayılı yazı ile başvuranın tedavisinin gerekli kıldığı tüm işlemlerin eksiksiz yerine getirilmesi, kontrollerinin düzenli olarak yaptırılması hususunda gerekli duyarlılığın ve özenin gösterilmesi ve 6/1/2020 tarihli ve 172 sayılı Ceza İnfaz Kurumlarında Barındırılan Uluslararası Standartlarda İnsan Hakları Merkezli Sağlığa Erişimi ve Tedavileri Nedeniyle Nakilleri, Ceza Tehiri İşlemleri Hakkında Genelge’nin hükümleri doğrultusunda hareket edilmesi hususunda Cumhuriyet Başsavcılığının bilgilendirildiğini,

ğ. Başvuranın Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 18/7/2024 tarihli ve ... sayılı kararı ile açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının uygun görüldüğünü ve 22/7/2024 tarihinde Keskin Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiğini,

h. Başvuranın Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda kaldığı dönemde 15 kez telefon görüşmesi gerçekleştirdiğini, televizyonun ise kurum kantininden satın alınabileceğini, belirtmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası’nın “*Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı*” başlıklı 17’nci maddesinin ilgili bölümünde “*Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir... Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz.*” hükmü yer almaktadır.

6. 6/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu’nun “*Kurumun görevleri*” başlıklı 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; “*Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek*” Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun’un “*Başvurular*” başlıklı 17’nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in “Ön incelemenin yapılması” başlıklı 48’inci maddesinin birinci fıkrasının ilgili bölümünde “Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur...” hükmü yer almaktadır.

9. Mezkûr Yönetmelik’in “Karar türleri” başlıklı 65’inci maddesinde; “Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.” hükmü yer almaktadır.

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

10. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

11. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinde, insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, Kurumun görevleri arasında yer almaktadır.

Başvuranın HIV pozitif tanısı sonrasında kapalı ceza infaz kurumuna nakledildiği ve tedavi edilmediği iddiasına ilişkin olarak;

12. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un “Nakiller” başlıklı 53’üncü maddesinin birinci fıkrasında “Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.” hükmü yer almaktadır.

13. 29/3/2020 tarihli ve 31083 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik’in “Bulaşıcı hastalıklardan korunma” başlıklı 96’ncı maddesinin ikinci fıkrasında “Hükümlünün, bir sağlık kuruluşu ya da cezaevi tabibince yapılan muayene ve teşhisi sonucunda, 1593 sayılı Kanunun 103’üncü maddesinde sayılan zührevi hastalıklar ile HIV virüsü taşıdığıının tespit edilmesi hâlinde, durum ceza infaz kurumu müdürüne yazıyla gizli olarak bildirilir. Ancak bu hâlde de kurum olanakları ölçüsünde cezaevi tabibi, bunların ilk tedavilerini yapar ve hastalığın yayılmasını önleyici tedbirleri alır. Gerekli görülmesi hâlinde diğer bulaşıcı hastalıklarla ilgili olarak da aynı tedbirler alınır. Söz konusu işlemlerin yürütülmesinde kişisel verilerin korunmasına azami hassasiyet gösterilir.” hükmü yer almaktadır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

14. Birleşmiş Milletler Mahpusların Islahı İçin Asgari Standart Kurallar (Nelson Mandela Kuralları)'na göre; sağlık hizmetleri genel kamu sağlığı idaresi ile yakın ilişki içerisinde ve HIV, tüberküloz ve diğer bulaşıcı hastalıklar ile uyuşturucu bağımlılığı da dahil olmak üzere, tedavi ve bakımın sürekliliğini sağlayacak şekilde düzenlenmelidir (Nelson Mandela Kuralları, p. 24.2).

15. Nelson Mandela Kuralları'na göre; mahpusların bulaşıcı hastalıkları olduğundan kuşkuylanılan durumlarda, bu mahpusların bulaşıcı dönemde klinik izolasyonunu ve yeterli tedavisini sağlamaya dikkat edilmesinin gerektiği belirtilmektedir (Nelson Mandela Kuralları, p.30/d).

16. Avrupa Cezaevi Kuralları'nda, ceza infaz kurumu yetkililerinin sorumlulukları altında bulunan tüm mahpusların sağlığını koruması ve mahpusların, hukukî durumları nedeniyle ayrımcılığa tâbi tutulmaksızın ülkede mevcut olan sağlık hizmetlerine erişmelerinin sağlanması tavsiye edilmektedir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, p.39 ve 40.3).

17. İşkence ve kötü muamele, uluslararası ve ulusal mevzuatta mutlak olarak yasaklanmaktadır; Birleşmiş Milletler (BM) Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 7'nci maddesine göre *"Hiç kimse işkenceye ya da zalimane, insanlık dışı ya da küçük düşürücü muamele ya da cezalandırmaya maruz bırakılamaz. Özellikle, hiç kimse kendi özgür rızası olmadan tıbbi ya da bilimsel deneylere tabi tutulamaz."* Benzer şekilde, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) *"İşkence yasağı"* başlıklı 3'üncü maddesine göre *"Hiç kimse işkenceye, insanlık dışı ya da onur kırıcı ceza veya muamelelere tabi tutulamaz."* Anayasa'nın 17'nci maddesi uyarınca da kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza veya muameleyle tabi tutulamaz.

18. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) AİHS'in 3'üncü maddesinin, Devlete bir mahpusun sağlık ve esenliğinin, gerekli tıbbi yardımın sağlanması dahil olmak üzere yeterli biçimde güvence altına alınmasını temin etme yükümlülüğü getirdiğini vurgulamaktadır (AİHM, *Kudla v. Poland*, B. No:30210/96, 26/10/2000, p.93-94.).

19. Bu kapsamda, başvuranın alıkonulma süresince sağlık hakkına erişiminin değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu doğrultuda, muhatap Kurumdan başvuranın sağlık dosyası bilgileri ve başvuranın iddialarına dair yazılı görüşü talep edilmiştir.

20. CTE tarafından sunulan yazılı görüşte, başvuranın Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumuna 26/4/2024 tarihinde nakledildiği, 29/4/2024, 5/7/2024, 12/7/2024 ve 20/8/2024 tarihlerinde çeşitli sağlık kuruluşlarında muayene edildiği, başvuranın 5/7/2024 tarihinde Kırıkkale Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Enfeksiyon Hastalıkları Polikliniğinde gerçekleştirilen muayenesi sonucunda bireysel kalmasında tıbbi gerekçe bulunmadığı görüşünün akabinde 22/7/2024 tarihinde Keskin Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği belirtilmektedir.

21. Bu çerçevede, başvuranın muhatap Kurumda üç ay süre ile kaldığı ve bu süreçte her ay en az bir kere olmak üzere 5 kere sağlık kontrolünden geçtiği, muayene ve tetkik işlemlerinin yapıldığı, bu anlamda başvuranın sağlık hizmetlerine erişemediğine ilişkin bir kanıya varılamadığı gerekçesiyle kötü muamele yasağının ihlal edilmediği kanaatine varılmıştır.

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Başvuranın telefon ve televizyon imkanlarından faydalanamadığı ve sosyal izolasyona uğradığı iddialarına ilişkin olarak;

22. Hapis cezası veya kişilerin dış dünyayla bağlantısının kesilmesi sonucunu doğuran diğer tedbirler, kişileri özgürlüğünden yoksun bırakarak, kendi iradeleri ile hareket etme haklarını ellerinden alan sıkıntı verici durumlardır. Bu nedenle ceza infaz kurumu sistemi, geçici olarak haklı görülebilecek ayırmalar veya disiplinin sağlanması dışında, durumun doğasında var olan sıkıntıyı ağırlaştırmaz (Nelson Mandela Kuralları, p.3).

23. Avrupa Cezaevi Kuralları'nda mahpusların bedensel sağlıklarını geliştirmek ve uygun egzersizler ile boş zaman etkinliklerine imkân sağlamak amacıyla doğru bir biçimde organize edilen faaliyetler, cezaevi rejiminin ayrılmaz bir parçasını oluşturduğu belirtilmektedir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, p.27.3).

24. Benzer şekilde, Avrupa Cezaevi Kuralları'nda mahpusların mümkün olabilen sıklıkta mektup, telefon veya diğer iletişim vasıtalarıyla aileleriyle, başka kişilerle ve dışardaki kuruluşların temsilcileriyle haberleşmelerine ve bu kişilerin mahpusları ziyaret etmelerine izin verilmesi tavsiye edilmektedir (Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin Avrupa Cezaevi Kurallarına Dair Üye Devletlere Rec(2006)2-rev Sayılı Tavsiye Kararı, p.24.1).

25. AİHM, AİHS'in 3'üncü maddesinin, yetkililere, bir kişinin insan onuruna saygıyla bağdaşır koşullarda tutulmasını sağlamaya yönelik pozitif bir yükümlülük getirdiğini ve ayrıca mahpusun sağlığı ve esenliğinin mahkumiyetin pratik gereklilikleri çerçevesinde yeterince korunması gerektiğini belirtmektedir (AİHM, *Bechi v. Romania*, B. No: 45709/20, 25/6/2024).

26. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in "*Telefonla görüşme hakkı*" başlıklı 74'üncü maddesinin birinci fıkrasında "*Kapalı kurumlarda bulunan hükümlüler, belgelendirmeleri koşuluyla eşi, dördüncü dereceye kadar kan ve kayın hısımları ve vasisi ile telefon görüşmesi yapabilir.*" hükmü yer almaktadır.

27. Bu kapsamda, muhatap Kurumdan başvuranın telefonla görüşme kayıtları istenilmiştir. Sunulan kayıtlarda, başvuranın 4/5/2024 ile 20/7/2024 tarihleri arasında 15 kez telefon ile görüşme gerçekleştirdiği anlaşılmıştır.

28. Başvuranın televizyon iddiasına ilişkin olarak ise, CTE tarafından sunulan yazılı görüşte; ceza infaz kurumlarında televizyonun ancak kantin aracılığıyla mahpuslar tarafından satın alınabileceği belirtilmiştir.

29. Ceza infaz kurumları tarafından alınan ayrı tutulma/karantina tedbirleri makul, ölçülü ve sınırlı süreli olmalıdır. Başvuran, HIV pozitif tanısı nedeniyle gerekli tetkik, muayene ve tedavi işlemlerinin sağlanması veya tamamlanması amacıyla diğer mahpuslardan ayrı tutulmuştur.

30. CTE tarafından sunulan yazılı görüşte, "*5/7/2024 tarihli durum bildirir sağlık kurulu raporunda; hastanın bireysel kalmasını gerektirecek tıbbi bir gerekçe yoktur, ifadelerine yer verilmesi üzerine Keskin T Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu İdare ve Gözlem Kurulunun 18/7/2024 tarihli ve ... sayılı kararı ile başvuranın açık ceza infaz kurumuna ayrılmasının uygun görüldüğü ve 22/7/2024 tarihinde Keskin Açık Ceza İnfaz Kurumuna nakledildiği*" belirtilmiştir.

31. AİHM, kötü muamelenin 3'üncü madde kapsamında değerlendirilebilmesi için; asgari bir ağırlık

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

seviyesine ulaşması gerektiğini belirtmektedir. Bu asgari seviyenin değerlendirilmesi görecelidir; muamelenin süresi, fiziksel ve psikolojik etkileri gibi olayın tüm koşullarına bağlıdır (AIHM, *Ananyev and Others v. Russia*, B. No: 42525/07 ve 60800/08, 10/4/2012, p.139).

32. Bu kapsamda başvuranın HIV pozitif tanısı nedeniyle bireysel kalmasını gerektirecek tıbbi bir gerekçenin bulunmadığına ilişkin sağlık durum bildirir raporu sonrasında, kısa sürede açık ceza infaz kurumuna nakledildiği, telefon hakkına erişim noktasında bir sorun yaşamadığının anlaşıldığı, kaldığı odanın koşulları ve açık havaya erişim noktasında bir şikayetin olmadığı hususları bir bütün olarak değerlendirildiğinde; 3 ay gibi bir sürenin ayrı tutma açısından uzun bir zaman olduğu değerlendirilse de tedavi ve tetkik süreci nedeniyle olduğunun anlaşıldığı, bu noktada başvuranın tamamen izole edildiğine ilişkin kanaate varılamadığı gerekçesiyle kötü muamele yasağının ihlalinde aranan asgari eşik aşılmadığı değerlendirilmesine varılmıştır.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

25/12/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

e-imzalıdır

Evren BAŞAR
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>